

9.SINIF

TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI

TAM İZLEME KİTABI

14. HAFTA

ANLAM ARAYIŞI - ANLAM ARAYIŞI - ANLAM ARAYIŞI

ANI (HATIRA) - ANI (HATIRA) - ANI (HATIRA)
ÖZELLİKLERİ/TARİHÇESİ - ÖZELLİKLERİ/TARİHÇESİ - ÖZELLİKLERİ/TARİHÇESİ

Adı :

Numara :

Doğru :

Yanlış :

Soyadı :

Sınıf :

Net :

ÖĞRENCİ NO

0	0	0	0	0	0
1	1	1	1	1	1
2	2	2	2	2	2
3	3	3	3	3	3
4	4	4	4	4	4
5	5	5	5	5	5
6	6	6	6	6	6
7	7	7	7	7	7
8	8	8	8	8	8
9	9	9	9	9	9

YANITLAR

01	A	B	C	D	E	16	A	B	C	D	E
02	A	B	C	D	E	17	A	B	C	D	E
03	A	B	C	D	E	18	A	B	C	D	E
04	A	B	C	D	E	19	A	B	C	D	E
05	A	B	C	D	E	20	A	B	C	D	E
06	A	B	C	D	E	21	A	B	C	D	E
07	A	B	C	D	E	22	A	B	C	D	E
08	A	B	C	D	E	23	A	B	C	D	E
09	A	B	C	D	E	24	A	B	C	D	E
10	A	B	C	D	E	25	A	B	C	D	E
11	A	B	C	D	E	26	A	B	C	D	E
12	A	B	C	D	E	27	A	B	C	D	E
13	A	B	C	D	E	28	A	B	C	D	E
14	A	B	C	D	E	29	A	B	C	D	E
15	A	B	C	D	E	30	A	B	C	D	E

Adı :

Soyadı :

Tam Okul uygulamasını kullanarak optik formları okutabilir, sonuçlarınızı değerlendirebilir ve video çözümlerine ulaşabilirsiniz.

Aynı zamanda **Eğitim Vadisi Mobil** uygulamasını indirerek de video çözümlerine ulaşabilirsiniz.

Uygulamalarımızı **Google Play** veya **App Store**'dan indirebilirsiniz.

Etkinlik

Numaralanmış sanatçılarla karşlarındaki eserleri eşleştiriniz.

1. Ahmet Rasim	19	A	Edebî Hatıralar
2. Halit Ziya Uşaklıgil	14	B	Ah Beyoğlu Vah Beyoğlu
3. Hüseyin Cahit Yalçın	12	C	Edebiyatçılar Geçiyor
4. Ruşen Eşref Ünaydın	15	D	Mavi Sürgün
5. Refik Halit Karay	8	E	Portreler
6. Yakup Kadri Karaosmanoğlu	4	F	Atatürk'ü Özleyiş
7. Yahya Kemal Beyatlı	16	G	Yılanlı Kuyudan
8. Yusuf Ziya Ortaç	5	H	Üç Nesil Üç Hayat
9. Falih Rıfki Atay	3	I	Edebî Hatıralar
10. Y. Kadri Karaosmanoğlu	13	J	Kerkük Anıları
11. Halide Edip Adivar	6	K	Gençlik ve Edebiyat Hatıraları
12. Halit Fahri Ozansoy	7	L	Çocukluğum, Gençliğim, Siyasî ve Edebî Hatıralarım
13. Ahmet Hamdi Tanpınar	17	M	Hiroşimalar Olmasın
14. Salah Bırsel	2	N	Saray ve Ötesi
15. Halikarnas Balıkcısı	11	O	Mor Salkımlı Ev
16. Necip Fazıl Kısakürek	1	P	Eşkâl-i Zaman
17. Oktay Akbal	18	R	Boğaziçi Yalıları
18. Abdülhak Şinasi Hisar	9	S	Zeytindağı
19. Mehmet Rauf	10	T	Zoraki Diplomat

1. Toplum tarafından tanınan kişilerin
I
tanık oldukları olayları ve durumları
II
izlenimlerine dayanarak daha sonra anlattıkları yazı
III IV
türüne anı veya hatıra denir. Bu tür yazılar genellikle
biyografik özellikler taşımaktadır.
V
- Bu tanımda numaralanmış bölümlerin hangisinde bilgi yanlış vardır?**
- A) I B) II C) III D) IV **E) V**

2. **Anı türüyle ilgili,**
- I. Tarihî gerçeklerin öğrenilmesine katkı sağlar.
II. Gelecek kuşaklara ders vermek ve kamuoyu ile hesaplaşmak amacı da vardır.
III. Yaşanmış olayların gizli kalmış bazı yönlerini açığa çıkarır.
- yargılarından hangileri söylenebilir?**
- A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) I ve II **E) I,II ve III**

3. "Anılar, olaylara kişisel bakış açısıyla kaleme alınmış olduklarından kesin ve bilimsel bir doğru gibi kabul edilemez ve ----" **cümlesi aşağıdakilerden hangisiyle sürdürülürse** "anının öznel bir anlatım türü olduğu" vurgulanmış olur?
- A) okuyan herkesçe aynı şekilde yorumlanır.
B) nesnel bir belge niteliği taşımaz.
C) farklı anlamalara müsait bir tür değildir.
D) tartışılmaya açık bir yönü yoktur.
E) tek anlamlı ve biçimli bir türdür.

4. (I) Anı yazıları yaşanmakta olanı değil, yaşanmış konu alır. (II) Anılar günü gününe tutulan notlardan yararlanılarak ya da yaşanan olaylar anımsanarak sonradan yazılır. (III) Her iki durumda da anılar yaşandıktan çok sonra kaleme alınır. (IV) Anılarda, gözlemlenen olayların yazar tarafından çağrışımlara açık biçimde anlatılması esastır. (V) Anılar, mesleki yaşamında başarıya ulaşmış veya şöhreti yakalamış bazı kişiler tarafından yazılır.

Bu parçada numaralanmış cümlelerin hangisinde bilgi yanlış vardır?

- A) I B) II C) III **D) IV** E) V

5. Toplum hayatında önemli görevler üstlenmiş, toplumu ilgilendiren önemli olayları bizzat yaşamış veya bu olaylara şahit olmuş kişilerin bu olayları duyurmak için sanat değeri taşıyan bir üslupla yazdıkları yazılara "anı" (hatıra, hatırat) denir. Anılar sonradan kaleme alındığı için olaylar üzerinden çok zaman geçmiş olur. Kişi bu zaman içinde değişim geçirebilir, olaylara bakış açısı değişebilir. Dolayısıyla anılar yazıldıkları andan bakılarak kaleme alınır. Anıların mutlaka gerçeği anlattığı söylenemez, onlara sağlam tarihî belgeler olarak bakılamaz.

Bu parçadan hareketle anı türüyle ilgili aşağıdakilerden hangisine ulaşamaz?

- A) Geçerliliği ve güvenilirliği kesin değildir.
B) Yaşandıktan bir süre sonra kaleme alınır.
C) Ünlü kişilerin yaşam öyküleri ele alınır.
D) Kaleme alınırken değişikliğe uğrayabilir.
E) Yaşanmakta olanı değil, yaşanmış konu alır.

6. Anı, edebiyatımızda oldukça eski bir geçmişe sahiptir. Bu türün ilk örnekleri ilk yazılı metinlere kadar uzanır. Bu bağlamda ---- edebiyatımızın ilk anı örnekleri saymak mümkündür.

Bu açıklamadaki boşluğa aşağıdakilerden hangisi getirilmelidir?

- A) Göktürk Yazıtları'nı** B) Kutadgu Bilig'i
C) Sekiz Yükmek'i D) Altın Yaruk'u

E) Mecalisü'ün Nefais'i

7. Anı türü için aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Geçmiş, bir kişinin ağzından kişisel yargılar ve yorumlarla verilir.
B) Tarihsel gerçeklerin öğrenilmesine katkı yaptığı için tarihçilere ışık tutar.
C) Okur düşünülerek yazıldığından içtendir ve bu yönüyle çok tutulur.
D) Her zaman nesnel anlatım söz konusu değildir, genellikle öznel anlatım görülür.
E) Yazar, yaşadığı olayları unutulmasına fırsat vermeden sıcaklığına anlatır.

8.

	I. Grup	II. Grup
I.	Ahmet Rasim	<i>Türk'ün Ateşle İmtihanı</i>
II.	Halit Ziya Uşaklıgil	<i>Ömer'in Çocukluğu</i>
III.	Halide Edip Adivar	<i>Falaka ve Gecelerim</i>
IV.	Muallim Naci	<i>Kırk Yıl</i>
V.	Ömer Seyfettin	

Yukarıda I. grupta verilenlerden hangisi, II. gruptakilerden biriyle ilişkilendirilemez?

- A) I   B) II   C) III   D) IV   **E) V**

9. Falih Rıfkı Atay'ın Mustafa Kemal'in *Mütareke Defteri* adlı eseri, Türk edebiyatında anı türüne örnektir. Yazar bu eserde Mustafa Kemal'le ne zaman ve nasıl tanıştığını, Mustafa Kemal'in rejim değişikliğini haber verişini, yazı ve dil inkılabıyla ilgili anılarını vb. konu edinmiştir. Söz konusu anılarında akıcı, yer yer şiirsel bir üslup kullanmıştır. Eser, gerek işlenen kişiler gerekse olaylar yönüyle dönemin sosyal ve siyasi hayatına ışık tutması bakımından önemli bir kaynak niteliğindedir.

Bu parçada sözü edilen eserle ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Bir kişiyi konu alan anı örneğidir.
B) Yazarının üne kavuşmasında etkili olmuştur.
C) Atatürk'ün inkılaplarıyla ilgili bilgiler içermektedir.
D) Döneminin sosyal ve siyasi yapısına ayna tutmaktadır.
E) Anlatımı akıcıdır ve estetik bir güzellik içermektedir.

10. Bir gün mektebe giderken yolda Ali Canip'e rastlamıştım. Bana Ömer Seyfettin'in çok fena hasta olduğunu, Haydarpaşa Hastanesine kaldırdıklarını söyledim. Dehşetli müteessir oldum. İki gün sonra ben vakit bulup kendisini görmeye gidemedim de ölümünü işittim ve ancak cenazesinde bulunabildim. Zavallı Ömer! Hastalanıp hastaneye yollanışından on beş gün evvel bir gece Şemsitap Mahallesi'ndeki odamda bana misafir gelmişti. O akşam başka gelen olmamıştı. İki saat baş başa, bir mangal karşısında, memleketten, harpten ve nihayet edebiyattan konuşmuştuk. Bir aralık elini uzatarak yazıhanemin üstündeki küçük kırmızı maroken kaplı bir cildi almıştı. Bu kitap, Şeyh Galib'in *Hüsn ü Aşk*'i idi. Derhâl açtı, bir yerinden okumaya başladı. Dede'nin mısralarını ne içli, ne hazin bir sesle okuyordu! En sonunda bir mısrayı çok beğendi ve kitabı dizlerinin üstüne bırakıp sanki ta karşısında kabaran bir sakalı okuyormuş gibi ellerini havada dolaştırdı: "Ah cancağızım, sakalını seveyim, neler de yazmış!" diye söylendi. İşte Ömer Seyfettin'in kulaklarımda çınlayan son sesi ve gözlerimin önünde kalan son jesti...

Bu parçadan hareketle aşağıdakilerden hangisine ulaşılabilir?

- A) Anlatılan olayların tarihî gerçeklikte karşılığı vardır.
B) Üzüme, acıma, şefkat gibi duygular dile getirilmiştir.
C) Olaylar imgeli bir söyleyişle kurgulanıp kaleme alınmıştır.
D) Olaylar, yazar tarafından sonradan yazıya geçirilmiştir.
E) Edebiyat dünyamızın ünlü simalarından söz edilmektedir.

11. Anı, edebiyatta kişisel yaşantının bütünü veya belli bölümlerini kapsayan, bu dönemlerdeki gözlemleri dile getirmek amacıyla yazılmış metinlerdir. ---- ile karıştırılabilen anı, ondan dışsal olaylara verdiği önem ile ayrılır. Anıda kişisel yaşam izlenimlerinin yanı sıra bu izlenimlerin dış boyutları da geniş olarak yer alır. ---- yazarları öncelikle kendilerini konu edinirken anı yazarları çoğunlukla çeşitli tarihsel olaylarda rol oynamış veya bu olayların yakın gözlemcisi olmuş kişilerdir.

Bu parçadaki boşluklara aşağıdakilerden hangisi getirilmelidir?

- A)** Otobiyografi   B) Biyografi   C) Günlük
D) Gezi   E) Mülakat

12. Anı türü, edebiyatımızda Tanzimat'la birlikte canlılık kazanır. İlk anı Akif Paşa'nın "----" adlı eseridir. Ziya Paşa'nın "----", Namık Kemal'in "----", Ahmet Mithat Efendi'nin "----", Muallim Naci'nin "----" adlı eserleri Tanzimat Dönemi'nde yazılan anı türünde eserlerdir.

Aşağıdakilerden hangisi bu parçadaki boşluklardan birine getirilemez?

- A) *Tabsıra* B) *Defter-i Amal*
C) *Magosa Hatıraları* D) *Duhter-i Hindu*
E) *Ömer'in Çocukluğu*

13. **Aşağıdakilerden hangisi anıların yazılış amaçlarından biri değildir?**

- A) Hayat tecrübelerini paylaşmak
B) Döneme ışık tutmak
C) Yaşanan olayları açıklığa kavuşturmak
D) Toplum değerlerini hatırlatmak
E) Estetik bir güzellik yaratmak

14. Bazı kişilerin yazar üzerinde bıraktığı izlenimlerin ya da onlarla yaşanan bazı olayların anlatımı üzerinde kurulmuş kişilerin türlü özellikleri üzerinde yoğunlaşmış metinlerdir. Yazar tanıdığı kişilerin portrelerini çizer, onların kendisinde bıraktığı izlenimleri aktarır, onlarla yaşanmış ilginç ve önemli olayları dile getirir.

Bu parçada aşağıdakilerin hangisinden söz edilmektedir?

- A) Eser merkezli anılardan
B) Olay merkezli anılardan
C) Birey merkezli anılardan
D) Mekân merkezli anılardan
E) Tarih merkezli anılardan

15. (I) Anı da günlük gibi bir kişinin başından geçen gerçek yaşantılardan kaynaklanan yazı türüdür. (II) Günlük yaşanırken anı ise yaşandıktan sonra yazılır. (III) Anılar, yazarların yaşlılık çağlarında yazdıkları ve yaşamları boyunca karşılaştıkları olayları kafasında iz bırakan olayları nesnel bir şekilde ortaya koyan yazılardır. (IV) Günlükler ise daha öznel, derin, içten ve ruhun derinliklerinden kopup gelen anlık duygu ve düşünceler hakimdir. (V) Günlük yazılarının anlatım açısından kurgusal niteliklere sahip olduğunu söyleyebiliriz, anılar ise kurgudan uzak yoğun düşüncelerin toplamıdır.

Bu parçada numaralanmış cümlelerden hangisinde bilgi yanlışı vardır?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

16. I. ---- göstermeye bağlı metinlere özgü nitelikler söz konusudur.
II. ---- anlatılan zamanın zihniyeti yansıtılır, bu nedenle anılar belge niteliği taşır.
III. ---- hayat tecrübelerini yansıtmak, o döneme ışık tutmak ve yaşanmış olayları açıklığa kavuşturmak amaçlanır.
IV. ---- objektif bir bakış açısı, sürükleyici bir dil ve ilgi çekici bir üslup esastır.
V. ---- anlatıcı elinde bulunan fotoğrafları veya belgeleri kitaplarına ekleyebilir.

Numaralanmış cümlelerin hangisinin başına "Anılarda" sözcüğü getirilemez?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

17. Aşağıdakilerin hangisinde verilen karşılaştırma yanlıştır?
- A) Anıda yazarın duyduğu, gördüğü olaylar da anlatılabilir; otobiyografide yazar kendi yaşamını anlatır.
- B) Anıda tek bir kişiye odaklanılmaz, farklı çevrelerdeki kişilerden de bahsedilir; portrelerde tek bir kişi anlatılır.
- C** Anıda anlatılan çevre dardır, otobiyografide anlatılan çevre geniştir.
- D) Anıda kişilerden ziyade yaşanan olaylar ağır basar, portrelerde kişiler tanıtılmaya çalışılır.
- E) Anıda tarihsel bir sıralama yoktur, otobiyografide yazar doğduğu tarihten itibaren sırası ile olayları yazar.

18. O gün yazıhaneye girdiğimde odanın ortasındaki bir koltuğa oturmuş, bir kitap okuyordu. Anladığıma göre onu böyle elinde kitapla görmem çok canını sıktı. Merak bu ya, ben de inadına eğilip -elimde olmayarak- kitaba bakmıştım: Dostoyevski'nin *Budala* adlı romanının Fransızcaya çevirisiydi. Canı çok sıkındı Sait Faik'in. Herhâlde adımı bile çıkaramamıştı. Kibar kibar ticarethanede oturmasının nedenini kısaca anlattı, ticaretten anlamadığını söyledi. Benden kurtulmak istediğini anladım. Hemen kalktım yürüdüm. Şu yaşlandığım günlerde ne zaman bir genç şair ya da bir genç yazarla karşılaşsam Sait Faik'in o yazıhanesindeki sıkıntısı gözümün önüne gelir.

Bu parçayla ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Öyküleyici anlatım kullanılmıştır.
- B** Gerçeklik dönüştürülerek aktarılmıştır.
- C) Birinci kişili anlatım yapılmıştır.
- D) Açık, yalın bir dil kullanılmıştır.
- E) Sait Faik'in ruhsal portresi çizilmiştir.

- 19.
	I. Grup	II. Grup
I.	Yusuf Ziya Ortaç	<i>Anamın Kitabı</i>
II.	Halide Edip Adivar	<i>Anı Değil Yaşam</i>
III.	Oktay Akbal	<i>Bizim Yokuş</i>
IV.	Salah Birsal	<i>Mor Salkımlı Ev</i>
V.	Y. Kadri Karaosmanoğlu	

Yukarıda I. grupta verilenlerden hangisi, II. gruptakilerden biriyle ilişkilendirilemez?

- A) I   B) II   C) III   **D) IV**   E) V

20. Mektepte sınıf arkadaşlarımla arasında, İzmirli bir efendi var idi. Bu efendi İzmir'de iken Hâlit Ziya'nın derslerinde bulunmuş idi. Genç üstat hakkında malumat almağa başladığım arkadaşım, eski hocası için gösterdiğim meftuniyeti görünce kendinde bulunan eski Hizmet gazetesi nüshalarını bana hediye etti ki, Hâlit Ziya Bey'in o zamana kadar yazdığı ve henüz kitap şeklinde neşredilmemiş eserlerinin hepsi de bunlarda tefrika edilmiş idi: *Bu Muydu?, Heyhat, Ferdi ve Şürekası, Bir Ölünen Defteri...* Bila-mübalağa söylüyorum: Bu eserleri okurken duyduğum neşe ve hummayı, ömrümde başka hiçbir şeyde hissetmedim. Bu, bir galeyan, bir humma, bir hastalık oldu. Okurken bazı yerlerde, bazı tasvirlerde, bazı terkiplerde birden haykırmak ihtiyacı ile boğuluyordum.

Bu parçanın yazarı hakkında aşağıdakilerden hangisi söylenbilir?

- A** Halit Ziya Uşaklıgil'in eserlerini çok beğenmekte ve onlardan çok etkilenmektedir.
- B) Halit Ziya Uşaklıgil gibi tanınmış bir yazar olmayı istemektedir.
- C) Halit Ziya Uşaklıgil'in öğrencisi olabilmek için elinden geleni yapmaktadır.
- D) Halit Ziya Uşaklıgil'in öğrencilerini kıskanmakta, onlar gibi davranmaya çalışmaktadır.
- E) Halit Ziya Uşaklıgil ile bir araya gelebilmek için türlü yollar aramaktadır.

Cevap Anahtarı

1. E   2. E   3. B   4. D   5. C   6. A   7. E   8. E   9. B   10. C
11. A   12. D   13. E   14. E   15. E   16. A   17. C   18. B   19. D   20. A

Yazılı Sınav

1. Aşağıdaki açıklamalarda boş bırakılan yerleri uygun ifadelerle doldurunuz.

1. Bir edebiyatçının kendi yaşamını, içerisinde bulunduğu edebiyat ortamını, edebiyat hareketlerini anlattığı anılara **edebî** anılar denir.
2. **Olay** merkezli anılarda ise yazarın anlattığı olay, zaman, dönem üzerinde durulur.
3. Babür Şah'ın 16. yüzyılda yazdığı **Babürname**, edebiyatımızda anı türünün örneği olarak kabul edilir.
4. Anılar anlatılan zamanın **zihniyetini** yansıması açısından birer belge niteliği taşır.
5. Anılar genellikle gerçek olaylar üzerine inşa edilmekle birlikte **samimilik**, anılarda aranan başlıca niteliktir.
6. Anılar genellikle **birinci** şahsın ağzından anlatılır.

2. Aşağıdaki yargılar doğru ise yargıların sonuna "D", yanlış ise "Y" yazınız.

1. Anılarda sadece yazan kişinin hayatı değil, çevresi veya çevresindeki kişiler de anlatılır. **D**

2. Anılarda üçüncü kişili anlatım ve gözlemci anlatıcı bakış açısı söz konusudur. **Y**

3. Anılar, günü gününe yazılmazlar; üzerlerinden belli bir zaman geçtikten sonra kaleme alınırlar. **D**

4. Anılarda öyküleyici, betimleyici ve açıklayıcı anlatıma yer verilir. **D**

5. Anılarda süslü, sanatlı, imgelere dayalı bir anlatım vardır. **Y**

6. Anılarda insan belleğinde iz bırakan olay ve olgular anlatılır. **D**

3. Aşağıdaki parçayla ilgili yargılar doğru ise yargıların sonuna "D", yanlış ise "Y" yazınız.

Hangi yıldır hatırlamıyorum ama bir cuma günüydü. Akif'i ziyarete gittiğimde evinde sekiz çocuk buldum. Teker teker çok sevimli olan çocuklar bir araya gelince ne manzara alırlar malûmdur. Evde sekiz kişilik bir kıyamet kopuyordu. Akif'in beş çocuğuna katılan bu üç çocuğun komşudan gelmiş ufak misafirler olduğunu zannettim ve ertesi cuma bu çocuk gürültüsüyle artık karşılaşmam sandım. Fakat her cuma sekiz çocukla sofada aynı kıyamet kopuyordu. Akif de buna katlanıyordu. Bu üç çocuğun gelişi, Akif'in çocuklarına da fazla hürriyet vermişti.

A) Metin, içerik olarak anı türünde yazılmıştır. **D**

D) Biyografi türüne kaynaklık edebilir. **D**

B) 3. kişi anlatıcı bakış açısı kullanılmıştır. **Y**

E) Öyküleyici anlatıma örnektir. **D**

C) Öznel yargılara yer verilmiştir. **D**

F) Yaşandığı an kaleme alınmıştır. **Y**

TAK
diye
anla,

TAK
TİK

TİK
diye
çöz,

— ■■■ —
ÖDEV FORMATINDA
32 FASİKÜL

— ■■■ —
YAZILIYA HAZIRLIK
SORULARI

— ■■■ —
DETAYLI ÖLÇMEYE UYGUN,
HÜCRELENDİRİLMİŞ,
PEKİŞTİRİCİ,
AÇIK UÇLU VE ÇOKTAN
SEÇMELİ SORULAR

— ↻ —
TAM OKUL
DESTEKLİ

— ■■■ —
TAM OKUL İLE DETAYLI
GERİ BİLDİRİM KARNESİ